

Efektivna velikost populacije se je v zadnjih milijonih let gibala med 50.000 ter 170.000 in se močno znižala od zadnjega obdobja med ledenimi dobami in časom največjega obsega ledenikov (pred 21.000 leti). Od takrat naprej se je populacija spet povečevala.

Efektivna velikost populacije goloba selca ni bila večja od tiste, ki jo imajo druge splošno razširjene vrste ptic. Bila je celo mnogo nižja od pričakovane, glede na ogromno populacijo (3 do 5 milijard osebkov). Večinoma je desetkrat nižja od velikosti populacije, pri tej vrsti pa je bila celo 1.000-krat manjša, kar je značilno za vrste, ki imajo ekstremne razlike v številčnosti populacije v različnih obdobjih (večinoma je osebkov srednje veliko, v določenih obdobjih pa število močno naraste).

Modeli okoljskih razmer so pokazali, da so podnebne spremembe povzročale velike spremembe v velikosti območij z ugodnimi razmerami za življenje golobov selcev. Po zadnji otoplitvi se je število hrastov drastično povečalo, kar je povzročilo povečanje populacije na več kot milijardo. Pojavila so se tudi obdobja, ko je bilo hrane dovolj za kar 6-8 milijard ptic, kar zopet potrjuje teorijo o velikih spremembah njihove številčnosti.

Glede na velika nihanja številčnosti populacije goloba selca so avtorji raziskave sklepali, da se je človeški vpliv ujema z naravnim upadom populacije, kar je povzročilo upad tako velikega obsega, da si populacija zaradi svojega načina življenja, ki je za uspešno razmnoževanje in preživetje plenjenja zahteval velike jate, ni več opomogla, zato je ptica, ki je v največji meri oblikovala ekosisteme Severne Amerike, izumrla. Žal pa moramo to hipotezo jemati z zrnomo soli, saj so vse genetske analize temeljile na sekveniranju zgolj treh genomov, avtorji raziskave pa niso mogli najti nobenega kazalca naravnega dejavnika upada populacije, ki bi se ujema s človeškimi dejavniki iztrebljenja te vrste.

KAJ SE IZ TEGA LAHKO NAUČIMO DANES?

V zadnjem času se močno ukvarjamo z ohranjanjem redkih vrst, ki so zaradi majhnih populacij izjemno ranljive, pozabljamo pa, da lahko izumrejo tudi pogoste vrste, tiste, ki zaradi velikih populacij na okolje vplivajo v veliko večji meri kot redke. Do sedaj so razlogi za izumrtje slednjih vrst še zelo slabo raziskani, kar naše okolje postavlja v zelo neugoden položaj. Vrst, ki imajo podobne cikle množičnega pojavljanja, je namreč zelo veliko in njihovo izumrtje bi popolnoma spremenilo vse ekosisteme, na katerih navsezadnje temeljimo tudi mi.]

VIR:

- CHIH-MING, H., PEI-JEN, L. S., M. ZINK, R., WEI-CHUNG, L., TE-CHIN, C., WEN-SAN, H. & SHOU-HSIEN, L. (2014): Drastic population fluctuations explain the rapid extinction of the passenger pigeon. - *PNAS* 29, 10636-10641.

IZ ZBIRK
PRIRODOSLOVNEGA
MUZEJA SLOVENIJE

foto: Cirtl Mlinar - Cic

Plašica

// Urška Kačar, Al Vrezec

Čeprav si pod ornitološko muzejsko zbirko predstavljamo večinoma preparate ptic, ali vsaj njihovih delov in jajc, pa ptice v naravi puščajo za sabo tudi druge strukture, ki so ravno tako pomembne za preučevanje njihovega življenja. Ene izmed takšnih struktur so gnezda, katerih sestava in oblika sta vselej vrstno značilni, poleg tega pa odvisni od materialov, ki jih ptice najdejo v svojem okolju. Navsezadnje pa je ohranjeno gnezdo v muzejski zbirki, tako kot jajce, jasen dokaz o gnezdenju vrste na nekem območju, če ne celo vir veliko drugih informacij. Na prelomu iz 19. v 20. stoletje so imeli v Deželnem muzeju za Kranjsko okoli 100 gnezd, ki so bila običajno shranjena skupaj z jajci. Gnezda z jajci so bila na ogled v razstavnih prostorih. Večini gnezd zob časa ni prizanesel in se do danes žal niso ohranila. Vendar pa v zbirki Prirodoslovnega muzeja Slovenije zbudajo pozornost tudi nekatera gnezda, zbrana v zadnjem času. Takšno je umetno gnezdo plašice (*Remiz pendulinus*), ki ga je našel in zbral ornitolog in dolgoletni sodelavec Prirodoslovnega muzeja Slovenije Dare Šere, in sicer 25. maja 1991 na Ljubljanskem barju pri potoku Prošca (inv. št. PMSL 5199). Gnezdo ima še poseben pomen predvsem zaradi tega, ker izvira iz zadnjega invazijskega obdobja vrste v 80. in v začetku 90. let, ko so plašice gnezdile na Ljubljanskem barju, po letu 1996 pa nič več.